

VERKNIPTE TEGENSTANDER

Melissa Skaye

Uitgeverij LetterRijn Leidschendam

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, oktober 2018

© 2018 LetterRijn

Auteur: Melissa Skaye

Redactie: Theo van Rijn

Grafische vormgeving: LetterRijn

Drukwerk: Grafistar B.V. Lichtenvoorde

isbn: 978-94-918756-4-9

Eerder verscheen van Melissa Skaye:

Uit de VT-thrillerreeks:

Virtuele tango (2013)

Verboden tranen (2014)

Verleden tijd (2016)

Verminkte toekomst (2017)

In onschuld (2017)

Meedogenloos (Sharpe & Skaye 2018)

Uit de Jeremy Jago fantasyreeks:

Het geheim van de Passage (2013)

De kracht van Assingna (2014)

De strijd om Gemini (2015)

De erfenis van Lotus (2016)

Voor mijn beide vaders
Harry, heel ver hier vandaan maar nog zo dichtbij
Papa Ad, mijn grootste, trouwe vriend
Blijf alsjeblieft nog héél lang bij me

'De hel is leeg, alle duivels zijn hier.'
William Shakespeare

Proloog

1991

Friesland

Tys

De ijsblokjes in het reeds koude badwater verdoofden zijn onderlichaam en handen. Meerdere sneeën op zijn rug voorkwamen dat hij tegen de harde badrand leunde. Tys zou moeten gaan liggen om ook zijn bovenlichaam niet te hoeven voelen, maar hij kon zich niet bewegen. Zelfs ademen ging moeizaam.

Zijn blik was naar zijn kruis gericht. Kon hij zich ook maar terugtrekken zoals zijn piemel.

‘Zouden we geen geweldig leven hebben als hij er niet meer was?’ vroeg zijn moeder. Ze bewoog het met ijs gevulde washandje mechanisch over de striemen op zijn rug.

Hij kon zijn lippen niet bewegen, die waren bevroren. Zijn verwondingen voelden heet, maar konden de kou niet verdrijven. Kou die altijd als een laagje om zijn lichaam zat, zelfs in de zomer. De oude boerderij waarin ze woonden, was niet geïsoleerd. Vanwege de vele kieren die de woning vertoonde, had de wind vrij toegang. Het waaide vaak. De boerderij lag afgelegen. Eenzaam.

Mam stond op en keek op hem neer. ‘Kom er maar uit, dan zal ik zelf op je wonden smeren.’

Hij wilde haar tegenspreken. Ze bedoelde het goed, maar haar zelf werkte niet lekker op een door de riem of gesp veroorzaakte wond. Het gelige spul beet. Hij keek haar aan en schudde zijn hoofd.

‘Ja, ik weet dat het zeer doet, maar door deze zelf genezen de wonden sneller. Je moet dapper zijn.’ Ze hield hem een grote badhanddoek voor, maar bedacht zich en depte zijn lichaam droog.

Hij rilde. Op zich werkte het effectief om zijn pijn door middel van ijs te verlichten, maar prettig was anders. Ze kustte hem zacht op zijn wang.

‘Ga maar op mijn bed zitten,’ zei ze, gevolgd door: ‘Mijn god, dit is de ergste afstraffing die je in al die jaren hebt gehad.’

Mam kon dat eigenlijk niet weten, aangezien ze zich altijd uit

de voeten maakte wanneer het gebeurde. Ze had eens gezegd dat ze het niet kon aanzien. Maar naderhand, zodra zijn vader in zijn oude legergroene pick-up truck was vertrokken, was ze er altijd. Ze troostte, knuffelde en verzorgde haar zoon.

‘Echt lieverd, je moet hem niet tegenspreken en zeker niet liegen.’

Tys wikkelde zich in het dekbed. De opkomende warmte deed zijn gehavende lichaam brandden. Hij had niet gelogen, maar had het enig nut dit hardop te zeggen? Mam kwam naast hem zitten en aaide over zijn hoofd.

‘We moeten een plan bedenken om van hem af te komen.’ Ze keek hem met haar bruine ogen aan. ‘Vertel eens, hoe denk jij het te gaan doen?’

Hij slikte. Hier zat hij dan, op bed met een moeder die aan haar vijftienjarige zoon vroeg hoe hij zijn vader ging vermoorden. Wanhopig keek hij naar de wandlamp boven het dressoir.

‘Je moet!’ Haar stem klonk als een zweeps slag. ‘Wil je geen rustig leven? Nee, jij wil zeker zo doorgaan.’ Iets zachter vervolgde ze: ‘Lieverd, het kan zo niet langer. Niet voor jou, je broer en zus, maar ook niet meer voor mij. Ik wil dat je erover nadenkt en morgen je gedachten met mij deelt.’

Hij verplaatste zijn blik naar het wiebelende knotje op haar hoofd. ‘Oké, mama.’

Die nacht wist hij niet hoe hij moest liggen. Zijn rug, zij, buik, alles deed zeer. Uiteindelijk vond hij een houding die de pijn draaglijk maakte: half op zijn zij en half op zijn rug, en hij dacht na over de afgelopen middag.

Mam had gelijk dat deze afstraffing tot nu toe de ergste was. Toch waren de voorgaande keren ook bepaald geen feestje geweest. Misschien was het achteraf gezien toch zijn eigen schuld en had hij open kaart moeten spelen.

Op school ging het niet denderend. Pa verwachtte wel goede resultaten dus deed hij zijn best, maar hij kon niet voorkomen dat hij een slecht rapport had. Gelukkig was het zijn moeder die altijd de gesprekken met de leerkracht voerde, maar het was pa die zijn handtekening onder papieren en rapporten moest zetten. In de hoop een pak slaag te vermijden, had hij de handtekening van zijn

vader vervalst, maar blijkbaar niet goed genoeg. Pa nam de telefoon op toen school belde. Kutschool, kutleerkracht.

Hij had net twee stappen op de trap gezet toen pa achter hem verscheen. De riem werd door de lussen van zijn jeans vandaan getrokken en daalde net zo lang op zijn vijftienjarige lichaam neer tot pa een lamme arm kreeg. En dat duurde een lange tijd.

‘Voor je eigen bestwil!’ schreeuwde de grote man.

Zijn twaalfjarige zusje Aly had nooit last van enige aandacht van pa. Zij leefde haar leven, deed braaf wat van haar werd verwacht, zowel thuis als op school. Elke avond dekte ze de tafel en hielp met koken en afruimen. Ze stofzuigde als dat werd gevraagd. Altijd onder een: ‘Ja, natuurlijk doe ik dat.’ Als haar oudste broer gewond door het huis doolde of zich klein maakte zodra hun vader verscheen, probeerde ze door middel van een glimlach of door zijn hand te pakken, hem enige steun te geven. Natuurlijk had ze hem vaak horen schreeuwen en haar vader horen brullen. Kon ze hem echt helpen? Nee, dat kon niemand.

Zijn elfjarige broertje Auke was een stil, timide jongetje dat zich onzichtbaar hield.

De eerste klap zou Tys nooit vergeten. Hij was elf jaar en net druk bezig de schuur op te ruimen. Dat deed hij samen met zijn vader, zijn grootste vriend. Ze visten, ze deden van alles samen.

‘Geef mij die viskoffer eens aan,’ zei pa.

‘Als ik hiermee klaar ben,’ zei hij, worstelend om een stuk touw van knopen te ontdoen. Hij had het bijna gefikst, nog maar één flinke knoop.

De klap had hij niet zien aankomen. Met touw en al vloog hij achterover en smakte met zijn rug tegen de werkbank.

‘Je doet wat ik zeg! Heb je me goed begrepen? Pak die godverdomde viskoffer.’ Speeksel vloog in zijn grote, zwarte baard.

Vanaf die dag wist hij wat verraad was.

De stem van zijn moeder klonk in zijn hoofd. *Ik wil dat je erover nadenkt en morgen je gedachten met mij deelt.*

Tys hoopte dat het nooit morgen zou worden.

Hoofdstuk 1

2016

Sanne

Nog steeds was rechercheur Sanne Philips niet gewend aan haar eigen woning. Toch was er niets veranderd sinds de laatste keer dat ze de voordeur sloot om hem vervolgens lange tijd niet meer te openen. De geluiden waren hier anders dan daar waar ze een jaar lang was geweest, de omgeving zeker. Ze voelde zich een vreemde in haar eigen huis.

‘Sanne,’ had haar moeder Emma op een dag gezegd. Het was eind 2014 en daarmee waren er alweer twee jaar verstreken sinds Sanne haar moeder had bevrijd. ‘We kunnen de vierentwintig jaar zonder elkaar nooit meer inhalen, maar ik zou zo graag tijd met jou willen doorbrengen. Elkaar leren kennen. Nu woon ik bij je in en daar ben ik ontzettend dankbaar voor, maar je bent druk met je werk en voelt je verplicht om op mij te letten en voor mij te zorgen. Je leeft mijn leven en dat wil ik niet. Is het mogelijk om verlof te krijgen? Dat je er een tijdje tussenuit gaat zodat we elkaar de aandacht kunnen geven die we in mijn ogen verdienen? Wellicht vinden we dan na die periode de juiste balans. Of vraag ik nu te veel?’

Sanne vond het frappant dat ze blijkbaar dezelfde gedachten hadden. Ook zij wilde dolgraag quality time met haar moeder. Dat lukte op de een of andere manier niet tussen werken en vrije tijd door. Emma ging liever niet alleen de straat op en in verband met haar traumaverwerking kwam er een professional aan huis. Als Sanne aan het werk was, zat Emma de hele dag alleen. Sanne wist niet hoe snel ze na haar dienst moest zien thuis te komen, in de wetenschap dat Emma dan opgelucht ademhaalde. Vragen of haar moeder bang was om alleen te zijn, had geen zin. Emma antwoordde toch altijd ontwijkend.

‘Wat had je precies in gedachten, mam? Weg van hier, naar het buitenland?’

‘Nee, zo ver hoeven we niet te gaan. Samen weg is niet zomaar een vlucht, want waarvoor ik zou willen vluchten ben ik zelf. Die

vierentwintig jaar heeft zich vastgezet in mijn poriën. Ervoor weglopen heeft dus geen zin. Wat ik graag wil, en ik hoop jij ook, is het volgende; ik wil naar Ruinen, dat is een klein dorp in het zuidwestelijk deel van de provincie Drenthe. Daar staat voor een periode van anderhalf jaar een huisje te huur, de bewoners gaan naar het buitenland en zoeken een betrouwbare huurder. Ik ken de omgeving een beetje, ik ben als kind ooit met mijn ouders in Ruinen op vakantie geweest. Ik hoop me ook iets dichterbij mijn ouders te voelen als ik daar ben, hoe gek dat misschien ook klinkt.’

‘Nee, dat klinkt juist logisch, mam, maar weet je, ik krijg nooit anderhalf jaar verlof.’

‘Dat besef ik, maar misschien kun je informeren naar de mogelijkheden.’

‘Je hebt meer zorg nodig dan ik je kan bieden, mam. Ik bedoel ...’

‘Ik weet wat je bedoelt. In Ruinen woont Loes Blokzijl, zij is psycholoog en gespecialiseerd in slachtoffers zoals ik.’ Emma wriemelde met haar vingers. ‘Niet dat ik mezelf als slachtoffer wil zien. Ik heb al contact met haar gezocht. Loes is zevenenzestig en haar familie had ooit omgang met de mijne. Feit is dat zij ook wil helpen in verband met dat huisje. Ruinen is niet groot, Loes woont daar al heel haar leven en kent veel mensen.’

Niet lang na dat gesprek besloot Sanne haar wapen in te leveren. Hoofdinspecteur Ramon van Rhoden had het zien aankomen, zei hij. Er werd langdurig zorgverlof toegekend, al waren er wat haken en ogen, maar dat had Sanne niet kunnen boeien. Samen met Emma en haar angorakonijn Mister Malibu had Sanne Noord-Holland verlaten.

Een jaar lang hadden ze tijd met elkaar doorgebracht. Emma kon nog steeds niet aan Sanne vertellen wat ze in de vierentwintig jaar door toedoen van Joris en Pim Kracht had moeten doorstaan en misschien zou ze dat nooit kunnen. Sanne had daar alle begrip voor. Loes bleek een geweldige vrouw. Bij Sanne liet Emma niet het achterste van haar tong zien. Zij mocht dan geen kind meer zijn, dat bleef ze voor Emma natuurlijk wel. Gelukkig uitte Emma zich bij Loes. In feite was alles wat Sanne wel wist, al ruim voldoende om volledig gek te worden. De korte tijd dat zij door haar broer Ivar was ontvoerd en mishandeld, had haar veel duidelijkheid

verschafft over de verknipte geesten waarmee haar moeder te maken had gehad. Het litteken in haar hals, afkomstig van een brandwond die Ivar had toegebracht, herinnerde Sanne er dagelijks aan hoe ze geblinddoekt ontwaakte, armen boven haar hoofd gebonden en een stem die haar van alles vertelde wat ze niet begreep. Dichter bij een geslacht varken aan een haak kon ze niet komen. Het was Sanne een raadsel hoe Emma er geestelijk aan toe was. Ze kon praten, denken, handelen. Niet zoals de meeste mensen die een fijn, geweldloos leven kenden, er waren veel tekenen dat Emma was mishandeld, verkracht en vernederd, maar al na een week Drenthe wilde Emma mee boodschappen doen. Iets wat Sanne voorheen in haar eentje deed en ze kon wel huilen van blijdschap. Drenthe deed Emma goed en daarom besloot ze, toen Sanne op twee januari 2016 terugging naar Hoorn, voorlopig in Ruinen te blijven. Sanne liet haar moeder maar moeilijk achter, maar gaf haar de ruimte die ze nodig had in de wetenschap dat Loes Blokzijl dag en nacht klaarstond.

Zonder Emma was het stil in huis, maar dat was niet wat anders voelde. Mister Malibu liep los door de kamer, ook een heel vertrouwd beeld. Wat miste was de tijd die zij niet in haar eigen appartement had doorgebracht. Alles wat ze op haar werk had gemist. Luca Borra, haar vriend en collega. Patrick Jongbloed, zelfs Marc Witvoet, de oude brombeer. Daar zou ze nooit meer mee samenwerken, aangezien hij nu met pensioen was. Ze had zijn afscheidsfeestje gemist, maar hij had haar in een bericht laten weten haar op de hoogte te zullen houden over Mira Speld en haar kinderen. Net als Emma waren ook zij slachtoffers van de familie Kracht uit Oostwoud. Marc was bevriend met de ouders van Mira en had dankzij zijn pensioen alle tijd voor de familie. Gelukkig ging alles naar omstandigheden goed. Ook had Sanne Will de Jager gemist, ondanks dat ze contact hadden gehouden en hij een paar keer was langsgekomen. Het was dan ook Emma die dat graag wilde, omdat ze erg op hem gesteld was geraakt. Sanne nam een slok van haar koffie. Ja, ze had veel gemist, maar voelde totaal geen spijt. Ze was gevoelsmatig rijker geworden door de tijd die ze met haar moeder had doorgebracht.

Ze keek om zich heen in een poging om zich weer thuis te voelen, dat oude gevoel van veiligheid in zichzelf te vinden. Dit was haar appartement aan de Huesmolen in Hoorn, maar geestelijk was ze nog

in Drenthe. Hier was geen geurende heide, maar juist een volledig andere atmosfeer. Koffers uitgepakt, konijn huppelend over de vloer, een kop koffie voor haar neus, maar met een zwaar gemoed, een hol hart. Het gemis van haar moeder drukte stevig op haar. Anders dan eerst, want nu wist Sanne in ieder geval waar haar moeder was. Ze had Emma net gesproken en alles ging goed. Mam had rustig geklonken, ze was niet alleen geweest aangezien Loes bij haar was. Emma had haar veel succes gewenst met haar eerste werkdag over twee dagen, 'maar,' zo zei ze, 'ik spreek je morgen nog.' Want dat was een vast ritueel geworden: elkaar elke dag even spreken.

Sanne koesterde het afgelopen jaar. Dagelijkse wandelingen over de heide, het bezoeken van het Nationaal Park Dwingelderveld. Een aantal keer wilde Emma zien hoe een herder zijn schapen meenam naar de heide. De Mariakerk, het standbeeld van Bram de Ram en het beeld van Lammechien, waren de belangrijkste bezienswaardigheden van het dorp. Sanne vond alles goed, zolang ze maar samen waren. Stiltes die goed voelden, maar ook veel woorden die werden gedeeld. Samen koken, samen afwassen, simpele handelingen die gewoon leuk waren als je het samen met je moeder kon doen. Samen lachen, maar ook samen huilen. Emma trok zich regelmatig terug met een boek, vaker staarde ze naar buiten, het boek vergeten op haar schoot. Sanne wist dat ze Fien miste, maar Sanne had de vrouw niet gekend en wist op dat punt weinig troost te bieden. Fien was, kort nadat Emma was bevrijd, overleden aan de gevolgen van kanker. Het was dankzij deze vrouw dat Emma het al die jaren had volgehouden.

Soms, heel soms, dacht Sanne dat haar moeder wist waarom ze jaren geleden was ontvoerd. Waarom Joris haar had uitgekozen. Tot op de dag van vandaag durfde Sanne Emma daar niet naar te vragen. Iets hield haar tegen, omdat ze bang was voor het antwoord.

Voor ze eind 2014 vertrok, had Sanne zich ervan verzekerd dat alle rekeningen automatisch werden betaald. Het laatste waar ze zin in had, was om voor verrassingen te komen staan. Belangrijke post werd haar door Will nagestuurd, maar ze was vooraf duidelijk geweest: alleen als het belangrijk leek. Ze keek naar de stapel enveloppen op haar schoot. Er kroop een rilling langs haar ruggengraat. Will had overduidelijk en niet onterecht gedacht dat zowel Emma als Sanne

niet zat te wachten op post die afkomstig was van Joris Kracht. Of iemand die dat voor hem had geregeld, want het leek Sanne stug dat hij vanuit PI Vught de vrijheid had om post naar zijn slachtoffers te sturen. Alles werd gescand. Geen retouradres op de enveloppen, alleen de naam Joris op de achterkant. Wie hielp hem? Er waren zowel brieven voor Emma als voor Sanne. Wat moest die griezel van ze? Kon hij niet gewoon verrekken in de cel waarin hij zat? Hij vond het zeker nodig oude wonden open te rijten door zich als een psychopaat te verlekken aan alles wat hij Emma had aangedaan. Hij wilde alles herbelevén en dat delen.

Haar mobiel ging en ze was niet eens verbaasd toen ze zag wie het was. Ze nam op. 'Will.'

'Sanne. Hoe gaat het, meisje, ben je alweer een beetje gesetteld?'

'Zowel geestelijk als lichamelijk niet voor de volle honderd procent en dat heeft mede te maken met ...'

'De brieven op je schoot.'

'Hou op, meneer de paragnost. In godsnaam. Laat me voor één keer mijn zin afmaken! Ja, de brieven. Hoe heeft hij het geflikt om die te versturen?'

'Met enige hulp, lijkt me.'

'Moet ik de brieven aan Emma lezen, moet ik ze aan Emma zelf laten lezen? Ik denk er niet aan.'

'Lees ze eerst zelf maar eens, Sanne. Dan kun je altijd nog bepalen wat je moet doen.'

'Je gaat er al vanuit dat ik ze nog niet heb geopend.'

'Inderdaad. Ik ken je een beetje, je zit te twijfelen tussen de prullenbak, een vuurtje óf het bevredigen van je nieuwsgierigheid.'

'Je bent een engerd en je blijft een engerd.'

'Ik hou ook van jou. Bel me maar als je me nodig hebt. Hou je konijn bij je, daar word je rustig van.' Will hing op.

Sanne pakte Mister Malibu op van de grond en zette hem op haar schoot, maar de enveloppen liet ze dicht.

Hoofdstuk 2

1991

Friesland

Tys

‘Ik heb er zelf ook over nagedacht,’ zei zijn moeder de volgende ochtend. ‘Met een wapen wordt het een smeerzooi en je vader is een grote kerel. Straks zit hij vol gaten en leeft dan nog steeds.’ Ze nam een diepe haal van haar sigaret en hield de peuk onder de kraan. Daarna smeede ze hem in de vuilnisbak.

Tys knikte, had dezelfde gedachten gehad. Niet alleen over de vele gaten. Wat als hij miste? Wat als zijn vader niet meteen dood was? Dan zou hij dat zelf zijn. Misselijkheid overviel hem. Hij was doodsbang, wilde en durfde zijn vader niet dood te maken. Ooit waren ze vrienden. Toen zei zijn vader dat hij van hem hield, zo trots op hem was.

‘Mama, waarom haat hij me zo?’

‘Niet zo doemdenken, hij haat je niet. Hij is op zijn manier streng, maar met de beste intenties om van jou een man te maken.’

‘Die *beste intenties* mag hij houden. Staat Auke dit dan ook te wachten? En Aly?’

Zijn moeder rommelde in een keukenkastje. Ze antwoordde niet. Hij hoorde het tikken van de keukenklok, verder was het volkomen stil in huis. Zijn vader en Auke sliepen nog, Aly was uit logeren.

‘Kijk lieverd, dit kan iets zijn.’ Ze zette rattengif op tafel en legde er een zakje naast. ‘Je vader slikt veel vitaminen en een aantal daarvan zit in net zulke hulzen.’

Ze leegde het zakje boven tafel. De blauwwitte capsules waren leeg. Ze had al voorbereidingen getroffen. ‘Ik doe het rattengif hierin, capsules op elkaar en hopla, zo in het vitaminepotje. Weet je wat ik nog meer vond?’ Ze glimlachte samenzweerderig. ‘Antidepressiva. Was ooit van je oma en vraag me niet waarom het in ons huis ligt, het komt nu wel goed uit.’ Ze bekeek de pot. ‘Het kan zijn dat de werking minder goed is in verband met de houdbaarheid, maar we doen het er maar mee.’

Hij slikte terwijl zijn moeder aan het werk ging. Bij elk krakend geluid stopte ze met het vullen van de capsules en keek opzij, naar de trap die naar de bovenverdieping leidde.

‘Mam, waarom wil jij hem dood? Durf je niet van hem te scheiden?’

‘Ga maar even op de uitkijk staan,’ zei ze en negeerde daarmee zijn vragen.

Gedwee stond hij moeizaam op. Hij had niet alleen last van zijn verwondingen, zijn spierpijn schreeuwde om voorrang. Elk stukje van zijn lijf deed pijn. Hij dacht zijn broertje te horen, op zijn kamer spelend met auto’s, maar was daar niet zeker van. Elf jaar en nog spelen met auto’s. Op die leeftijd deed Tys dat allang niet meer, maar hij had dan ook geen vriendjes die dat deden. Zijn broertjes beste vriend, Falk, vond het spelen met auto’s ook nog leuk. Auke werd altijd Pit genoemd. Geen idee waar dat op sloeg, misschien juist wel omdat er geen pit in hem zat. Na tien minuten hoorde hij zijn moeder zeggen dat ze klaar was.

Terug in de keuken zag hij niets bijzonders. Mama had alles al opgeruimd. Zijn blik gleed over het aanrecht, naar de vele potten vitaminepillen van zijn vader. Mam brak eieren boven een schaal, deed er wat zout en peper bij en begon te klutsen. Daarna haalde ze ontbijtspek uit de koelkast en stopte twee boterhammen in de broodrooster. Binnen tien minuten had ze een grote kop koffie, een glas water en toast met roerei en uitgebakken spek op een dienblad staan. Als laatste pakte ze uit elke pot een pil en legde die naast het glas water.

‘Ik breng dit even naar boven, daarna gaan wij ontbijten.’ Ze schonk hem een knipoog, maar hij was niet bij machte erop te reageren.

De moord op zijn vader was begonnen.

‘Doe jij even open,’ zei zijn moeder later die ochtend toen de deurbel ging. ‘Dat is Jalissa.’

Tys voldeed met een stram lijf aan haar verzoek.

‘Goedemorgen zonnestraal,’ begroette de vrouw hem. In haar handen hield ze een doos gebak.

Hij probeerde rechtop te staan en perste een glimlach om zijn

lippen. ‘Mam is in de keuken,’ zei hij en nam haar kus in ontvangst. Tys mocht Jalissa Campbell graag. Ze was al jarenlang een vriendin van zijn moeder. Ze was geboren in Jamaica en door haar huwelijk met een rasechte Fries in Nederland terechtgekomen. Die relatie had niet lang standgehouden, haar man ging vreemd bij het leven dus scheidde ze van hem. Friesland beviel haar en daarom was ze gebleven. Door haar mooie bruine huid, heldergroene ogen en sprankelende karakter, leek ze nog jonger dan de vijfendertig jaar die ze in werkelijkheid was. Hij had haar nooit iets zwart-wit of grijs zien dragen. Altijd was ze gekleed in zomerse, vrolijke kleuren alsof ze zo haar afkomst op zich droeg. Scherp was ze ook.

‘Wat is er met jou aan de hand?’ Haar ogen gleden over zijn gezicht, daarna langs zijn lichaam. Ze spuwden vuur, daarna verzachtte haar blik. ‘Was het weer zo ver, schat? Kon Nyk zijn poten weer niet thuishouden?’

‘Het gaat wel, Jalissa, zeg alsjeblieft niets.’ Hij wist dat zij met haar vurige karakter haar mond toch niet zou houden. Vreemd genoeg kon zijn vader veel van haar hebben.

Ze tuitte haar lippen. ‘Je bent een lieve, dappere jongen.’ De doos gebak werd in zijn handen geduwd. ‘Ik heb een moorkop voor je meegebracht.’ Jalissa volgde de geur van koffie die uit de keuken kwam. Daarna zei ze: ‘Imke, waar is die waardeloze hond? Ik hou er niet van als kinderen worden geslagen. Ik zeg altijd: je slaat er meer in dan uit. Wanneer leert die vent van je dat eens?’

Haar stem galmde door de keuken. Het kon niet lang duren voor Nyk Adema daarop af zou komen om vervolgens vol vermaak met haar in discussie te treden en de boel te besluiten met een omhelzing of haar te kietelen waar ze niet tegen kon. Tys besloot niet thuis te blijven en zo zijn vader te ontlopen. Snel zette hij de doos op de keukentafel en ging ervandoor.

Tys wist niet waarom hij met zijn pijnlijke lichaam op de fiets stapte. Hij begreep ook niet waarom zijn tocht bij oma eindigde. Hij had geen enorme band met haar. Oma woonde aan een rustige straat waar maar een paar huizen stonden. Alle vrijstaand. De achtertuinen grensden aan een weiland waar in de zomer koeien graasden.

Oma was de moeder van zijn vader en ze was heel klein. Toen hij

veertien was, stak hij al boven haar uit. Ze woonde alleen in een veel te groot huis, waar ze na opa's dood was blijven wonen. Toen hij nog een klein kind was, speelde hij graag in de achtertuin die vol planten en bomen stond. Tys had vroeger graag naar de koeien in het weiland gekeken, al vond hij de vijvers van opa ook wel mooi. Opa vond één niet genoeg en had er in totaal vier gewild. Sinds zijn dood werden ze niet meer goed onderhouden, al had oma haar best gedaan. De koi karpers werden verkocht, al wat restte waren waterplanten, stenen, groen uitgeslagen water en in de zomer zwermen muggen.

Hij zette zijn fiets in de voortuin tegen de boom en liep de veranda op. Oma's deur zat nooit op slot, ook al was haar aangeraden eens wat voorzichtiger te zijn. Te goed van vertrouwen, al viel er volgens oma niets van waarde te halen.

In de gang rook hij iets aromatisch en hij bedacht dat hij mooi op tijd was voor een kom groentesoep. Ze stond in de keuken en sneed stokbrood. Links van haar stond een blauw schaalteje met daarin zelfgemaakte kruidenboter. Zo vet als wat met echte roomboter, maar er bestond niets wat lekkerder was. Een broodje troost, al kon hij oma niet vertellen wat een bruuft haar zoon was. Mocht ze dat al weten, dan zei ze er nooit iets over. Plotseling begreep hij waarom hij geen echte band met haar had. Als ze haar ogen sloot voor wat die bullebak haar kleinzoon aandeed ...

'Jij rook beppes soep,' zei ze ter begroeting. Ze schonk hem haar wang en hij kuste die plichtmatig. Hij hield echt wel van haar, maar er was iets waar hij zijn vinger niet op kon leggen als het om oma ging. De gesloten ogen? Misschien.

Tys zat aan de keukentafel en lepelde zijn soep naar binnen. Die was grandioos lekker. Koken had ze altijd uitmuntend gekund. Hij zag een blauw schriftje op tafel. Misschien haar dagboek. Of dagschrift? Bijna moest hij lachen. Een koele windvlaag trok langs zijn benen en hij keek op. De kelderdeur stond open. Oma volgde zijn blik.

'Ik was in oude dozen aan het rommelen.'

Hij knikte. Het was hem bekend dat er van alles in de kelder stond opgeslagen. Niet alleen dozen met oude boeken, kleren en foto's, maar ook een vriezer waarin oma voorraden bewaarde. Zijn vader had eens gezegd dat als hij een grote mond had, hij hem in die

vriezer zou stoppen. Het was een grote vrieskist, er konden wel twee mensen in. Hij rilde bij het idee.

‘Heeft u gevonden wat u zocht, beppe?’

‘Ja en nee, jongen.’ Ze sloeg het schrift open.

Hij zag geschreven tekst. Dus toch haar dagboekje. Hij haalde zijn schouders op toen ze een hap van haar stokbrood nam. Het kon hem niet veel schelen, hij zocht naar een opening om te praten.

‘Foto’s, daar zocht ik naar,’ zei ze al kauwend. ‘Oude foto’s van mijn kinderen, die je opa daar had opgeruimd. Soms kom je dingen uit het verleden tegen.’

De lepel die onderweg was naar zijn mond, zakte terug. ‘Kinderen? Meervoud?’

‘Dat is jou nooit verteld, dat is duidelijk. Maar ach, dat was een belofte en daar heb ik me ook altijd aan gehouden.’

‘Ik begrijp u niet, beppe.’

‘En dat begrijp ik dan weer wel dat jij mij niet begrijpt. Jouw vader had een broer en die heb jij nooit gekend. Toen hij vertrok was ik verdrietig, maar je opa was laaiend. Je vader ook. Dus werd besloten dat hij voor ons niet meer bestond. Ik weet niet eens of hij nog in leven is. Het is ook al zo lang geleden.’

De soep was vergeten. ‘Maar waarom vertrok hij dan?’ Ineens kreeg hij zicht op de reden waarom oma ooit aan de antidepressiva zat.

Ze haalde haar schouders op. ‘Mijn jongste had altijd al schijt aan iedereen en zeker aan zijn ouders. Hij, opa en je vader hadden goede zaken gedaan en er kwam ruzie. Geld kan handig zijn, maar het maakt ook veel kapot. Onthoud dat, Tys. Uiteindelijk vertrok hij met een flink bedrag. Een héél flink bedrag, mag ik wel zeggen. Dat was de enige reden waar ik heel boos om was, hij nam ook geld mee dat hem niet toebehoorde.’

‘Waar kwam dat geld dan vandaan? En lieten opa en mijn vader hem dat geld gewoon meenemen?’

‘Ze verkochten bepaalde handelswaren, zijn ook nog eens gaan beleggen en hebben daar allemaal flink mee verdiend. Opa en je vader hoopten dat hij in het geld zou stikken. Ik gunde hem toch meer succes.’

Ze bladerde door het schrift. Hij keek wat beter en kon nu het een

en ander onderscheiden. Oma vertelde wat over de tekst, al luisterde hij maar half. Hij had gewoon een mysterieuze oom. Iets wat veel spannender was.

‘Waar is hij nu?’

Oma sloot midden in haar geratel over het schrift haar mond en opende die meteen weer. ‘Ik heb geen flauw idee.’

‘Echt niet? Belt of schrijft hij u nooit, ook niet om u te laten weten dat het goed met hem gaat?’

Met een klap sloot ze het schrift en legde haar hand er bovenop. ‘Nee, niets van dat alles.’ Ze boog met een strenge blik in haar ogen naar voren. ‘Denk erom, niemand vertellen wat ik je heb verteld. Daar komt ellende van, zeker met je ouders.’

‘Waarom dan? Ik hoor ineens dat ik een oom heb. Misschien heb ik wel nichtjes en neefjes en ...’

Ze hield haar wijsvinger voor haar lippen.

‘Vertelt u anders verder over dat schrift?’

‘Ssst, jongen. Geen woord meer. Eet je soep voor hij koud wordt. Daarna moet je gaan. Ik wil alleen zijn.’